

ÅRSRAPPORT

NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR SØVNSYKDOMMER

SOVno

www.SOVno.no

2006

Bjørn Bjorvatn
Senterleder

Janne Grønli
Senterkoordinator

BAKGRUNN

Nasjonalt Kompetansesenter for Søvnsykdommer (SOVno) ble etablert i september 2004, og er lokalisert til Psykiatrisk Klinikk på Haukeland Universitetssykehus.

Det er Helsedepartementet som fatter vedtak om etablering av Nasjonale kompetansesentra. SOVno skal sikre nasjonal kompetanseoppbygging og kompetansespredning innenfor søvn.

Viktige oppgaver er (se for øvrig <http://www.dep.no/hd/norsk/publ/rundskriv/042061-990017>)

- Forskning og fagutvikling innen fagfeltet. Dette innebærer både å drive forskning i egen regi, samt bidra til forskning- og fagutvikling i andre fagmiljøer for å bygge opp nasjonal kompetanse. Kompetansesenteret følger med i internasjonal fagutvikling, samt bidrar til etablering og kvalitetssikring av nasjonale faglige retningslinjer og nasjonale medisinske kvalitetsregistre innenfor fagområdet
- Undervisning innenfor eget fagområde i grunn-, videre- og etterutdanninger
- Veiledning og rådgivning på nasjonalt nivå innenfor eget fagområde, dvs. sikre spredning av kompetanse til landet for øvrig
- Bidra til å gjøre informasjon tilgjengelig på eget fagområde

Det skal ikke drives pasientbehandling ved SOVno. Slik behandling vil foregå ved allerede etablerte kliniske avdelinger/sentre/fastleger. Flere av SOVno sine medlemmene arbeider klinisk ved slike avdelinger/sentre, og behandler pasienter med alle typer søvnsykdommer. Flere hundre pasienter får utredning/behandling årlig.

SOVno vil kunne være behjelpelig til å rettlede pasienter i valg av behandlingssted. Se for øvrig våre hjemmesider vedrørende dette (www.sovno.no).

ORGANISASJON

SOVno:

Bjørn Bjorvatn, leder, dr.med. (20% stilling ved Helse Bergen), professor ved Institutt for samfunnsmedisinske fag, UiB, Bergen søvnsenter

Janne Grønli, senterkoordinator/kontaktperson, PhD. (50% stilling ved Helse Bergen), postdoktor ved Institutt for biologisk og medisinsk psykologi, UiB.

Fred Holsten, professor dr.med., Psykiatrisk Institutt, UiB, Bergen søvnsenter

Håvard Skeidsvoll, seksjonsoverlege, Klinisk Nevrofysiologisk avdeling, Haukeland Universitetssykehus

Reidun Ursin, professor dr.med., Institutt for biomedisin, UiB

Inger Hilde Nordhus, professor dr. philos., Institutt for klinisk psykologi, UiB

Ståle Pallesen, førsteamanuensis dr. psychol., Institutt for samfunnspsykologi, UiB, Bergen søvnsenter

Chiara M. Portas, professor dr.med., Institutt for biomedisin, UiB

Magne Tvinnereim, dr.med., Eurosleep, Bergen søvnsenter

Eli Sørensen, dr.med., overlege i barne- og ungdomspsykiatri, Helse Bergen

Doktorgradsstipendiater (som veiledes av SOVno-medlemmer):

Arne Fetveit, disputerte i 2005

Jan Øystein Berle, disputerte i 2005

Janne Grønli, disputerte i 2006

Børge Sivertsen, disputerte i 2006

Siri Omvik

Eldbjørg Fiske

Arvid Skjerve

Siri Nome

Signe Ho-Yen

Siri Waage

Nicolas Øyane

Helge Molde

Anders Hovland

Linn Heidi Lunde

Lars-Erik Larsen

Yngvild Sørebo Danielsen

Helge Myrseth Arnestad

Ingvild Saxvig

Nasjonal referansegruppe:

Trond Sand, professor dr.med., NTNU, Trondheim, Helse Midt-Norge

Gunnar Lundemo, overlege, Sentralsjukehuset i Rogaland, Stavanger, Helse Vest

Per Monstad, overlege, Sørlandet Sykehus Kristiansand, Helse Sør

Harriet Akre, overlege dr.med., Lovisenberg Diakonale Sykehus, Helse Øst

Solveig N. Ervik, dr.scient, Nasjonalt Kompetansesenter for AD/HD, Tourettes syndrom og Narkolepsi, Oslo

Margaret Sandøy Ramberg, leder, Foreningen for søvnsykdommer, Oslo

Trond Bratlid, overlege, Universitetssykehuset Nord-Norge, Helse Nord-Norge

REGNSKAPSRAPPORT 2006

Nasjonalt Kompetansesenter for Søvn sykdommer, SOVno

Inntekter

Tilskudd 2005	851.000
Sum driftsinntekter	851.000

Utgifter

Lønn	548.000
Telefon	9.000
Diverse driftsutgifter	5.000
IKT utstyr	21.000
Deltagelse kongress. Medlemmer, referansegruppe	130.000
Møte med referansegruppen	13.000
Møtegodtgjørelse, medlemmer	70.000
Forskningsundersøkelse om parasomni	31.000
Søvnundersøkelse i Tromsø	20.000
Sum driftsutgifter	847.000

Årsresultat

Resultat	4.000
----------	-------

Egen prosjektkonto:

Inntekter	
Sykehuskurs	40.000
Utgifter	0
Resultat	40.000

AKTIVITETER

Det er stor aktivitet, se under hvert medlems CV. Det gis veiledning på doktorgrads- og hovedfagsnivå. I tillegg veiledes forskerlinjestudenter og medisinstudenter (særøppgaver). To doktorander disputerte i 2006.

SOVno arrangerte et to-dagers kurs for sykehusleger på Haukeland Universitetssjukehus, ”Utredning og behandling av søvnrelaterte sykdommer”. I alt 25 deltok på kurset. Det ble også avholdt et to-dagers kurs for allmennleger/psykiatere/annet helsepersonell, ”Moderne behandling av søvnproblemer og vinterdepresjoner” i november/desember 2006. I alt 53 deltok på dette kurset.

Medlemmene har deltatt aktivt på internasjonale søvnkongresser.

Vi har lagt stor vekt på å opprette og vedlikeholde gode internett-sider. Vi videreutvikler sidene kontinuerlig. Nytt av året er ”Nyheter”, hvor vi presenterer artikler som er publisert av medlemmene til SOVno. Av andre hovedpunkter på hjemmesiden (www.sovno.no) nevnes en rekke informasjonssider om søvn og ulike søvnlidelser, som pasienter og helsepersonell kan hente ut. Sidene inneholder videre informasjon om kurs og kongresser, nyttige linker og en publikasjonsliste. Vi har i tillegg lagt ut en liste over behandlingssteder, basert på tilbakemeldingene fra hver enkelt Helseforetak. Vi jobber for at disse listene holdes oppdaterte.

SOVno har medlemsmøte en gang i måneden.

Det avholdes månedlige forskningsmøter for alle forskningsinteresserte. Følgende forskningsmøter ble avholdt i 2006:

- Februar 2 Forekomst av narkolepsi i den norske befolkningen. Solveig N. Ervik.
- Februar 23 Skiftarbeid i Nordsjøen. Siri Waage.
- Mars 16 Restless legs – den vanligste lidelsen ingen kjenner til. Bjørn Bjorvatn.
- April 20 GABA’s rolle i kontroll av søvn. Eldbjørg Fiske.
- Mai 11 Insomni hos eldre – en behandlingsstudie. Siri Omvik.
- September 7 Søvn hos 40-45 åringer i Hordaland. Reidun Ursin.
- Oktober 5 Søvn og depressive plager etter fødselen. Signe Ho-Yen.
- November 9 Utgikk pga sykdom hos foredragsholder.
- Desember 7 Natlig samspill mellom mor og barn. Eli Sørensen.

Pågående forskningsprosjekter:

Ikke-medikamentell versus medikamentell behandling av insomni hos eldre.

Early and later life stress in rats – effects on the brain.

GABAergic modulation of brainstem neurons for sleep.

Årstidsvariasjon i humør og søvn.

Lysbehandling og melatonin ved nattarbeid i Nordsjøen.

Skiftarbeid offshore – effekter på søvn og helse.

Vagus nerve stimulator – effekt på søvn og bipolar lidelse.

Arbeid og søvn, epidemiologisk undersøkelse.

Muskelsmerter og søvn, epidemiologisk undersøkelse.

Livstilfaktorer og søvn, epidemiologisk undersøkelse.

Søvnlengthe og metabolske variabler.

Døgnrytmeproblemer hos ungdom.

Restless legs i Norge, Sverige og Danmark.

Social defeat – as a model of depression.

Validerte spørreskjemaer om insomni på norsk.

Søvnproblemer og depresjon i post-partum perioden.

Skiftarbeid blant sykepleiere på sykehus.

Parasomnier – prevalens og alvorlighetsgrad

Korte kognitive tester ved utredning av kognitiv svikt.

Bruk av statistiske metoder ved studier av epidemiologi.

Effekt av kirurgisk behandling av søvnapne.

Nivå av kortisol i spytt etter forskjellige søvnstadier.

Forløpet ved stoffmisbruk hos ungdom – en prospektiv studie.

Escitalopram mot bipolar depresjon: ei placebokontrollert undersøkelse av akutt og vedlikeholdshandsamig.

Kognitiv terapi ved spilleavhengighet.

The Hordaland project on low birth weight, young adults: Mental and somatic health.

Søvn og søvnproblemer i befolkningen – data fra HUSK undersøkelsen

Helseøkonomiske studier av medikamentell behandling av angstlidelser og depresjoner.

Smerter hos eldre – søvn og effekter av behandling på søvn.

Fedme hos barn – sammenhenger med søvn.

Fysisk aktivitet vs kognitiv atferdsterapi ved angst – effekter på søvn.

Generalisert angstlidelse – søvn og effekt av behandling på søvn.

Trender i tid for søvn i den norske befolkning.

Trender i søvnvaner hos barn – en internasjonal studie.

Ung i Oslo – søvnvaner.

OSA og psykisk helse.

Nyrerehabilitering og psykisk helse.

NAPS – en randomisert studie av effekt av ”nap” på nattevakt i helsesektoren.

Effekt av ekstrakranial elektrisk stimulering ved søvnplager.

Kunnskap om søvn blant leger og psykologer.

TV-basert randomisert undersøkelse av effekten av valeriana mot insomni.

Søvnighet i befolkningen.

Mor og barns søvn etter fødselen.

A role for emotion and pain in silent states

SOVno medlemmenes CV-er for 2006:

Bjørn Bjorvatn

Artikler:

Grønli J, Bjorvatn B. SOVno: Nasjonalt Kompetansesenter for Søvnsykdommer. Medisinsk Informasjon, 2006, nr 1, 28-29.

Fiske E, Grønli J, Bjorvatn B, Ursin R, Portas CM. The effect of GABA_A antagonist bicuculline on dorsal raphe nucleus and frontal cortex extracellular serotonin: a window on REM and SWS sleep modulation. *Pharmacology, Biochemistry and Behavior*, 2006; 83: 314-21.

Sivertsen B, Øverland S, Neckelmann D, Glozier N, Krokstad S, Pallesen S, Nordhus IH, Bjorvatn B, Mykletun A. The long term effect of insomnia upon disability: the HUNT II historical cohort study. *American Journal of Epidemiology*, 2006; 163: 1018-1024.

Bjorvatn B, Stangenes K, Øyane N, Forberg K, Lowden A, Holsten F, Åkerstedt T. Subjective and objective measures of adaptation to night work at an oil rig in the North Sea. *Sleep*, 2006; 29: 821-829.

Sivertsen B, Omvik S, Pallesen S, Bjorvatn B, Havik OE, Kvale G, Nielsen GH, Nordhus IH. Cognitive behavioral therapy vs zopiclone for treatment of chronic primary insomnia in older adults. A randomized controlled trial. *JAMA*, 2006; 295: 2851-2858.

Ursin R, Holsten F, Bjorvatn B. Sleep in 40-45-year-olds in Hordaland county, Norway. *Nor J Epidemiol*, 2006; 16: 81-88.

Fetveit A, Bjorvatn B. Sleep duration in nursing home patients is associated with the severity of dementia. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 2006; 21: 945-950.

Sivertsen B, Omvik S, Havik OE, Pallesen S, Bjorvatn B, Nielsen GH, Straume S, Nordhus IH. A comparison of actigraphy and polysomnography in older adults treated for chronic primary insomnia. *Sleep*, 2006; 29: 1353-1358.

Omvik S, Pallesen S, Bjorvatn B, Thayer J, Nordhus IH. Night-time thoughts in high and low worriers: Reaction to caffeine-induced sleeplessness. *Behav Res Ther*. 2006 Aug 31 In press.

Ho-Yen SD, Bondevik GT, Eberhard-Gran M, Bjorvatn B. The prevalence of depression in the postnatal period in Lalitpur district, Nepal. *Acta Obstetrica et Gynecologica*, 2006; 85: 1186-1192.

Bjorvatn B. Fagmedarbeider for 5 artikler (Insomni, Narkolepsi, Søvnproblemer hos barn, Forsinket søvnfasesyndrom og Søvnnapne). *Norsk Elektronisk Legehåndbok (NEL)* 2006. <https://www.nhi.no/pwdnel/admin/login.asp>

Ulfberg J, Bjorvatn B. Occurrence of restless legs syndrome. In Ondo WG, Ed. *Restless legs syndrome. Diagnosis and treatment*. Informa Healthcare. New York. 2006. p. 159-169.

Bærheim A, Hunskaar S, Bjorvatn B. Jordstråler – et begrep uten vitenskapelig grunnlag.

Tidsskr Nor Lægeforen 2006; 126: 3264-3266.

Bjorvatn B. Søvn og søvnproblemer. 2007. Hefte utgitt av Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer (SOVno). In press.

Bjorvatn B. Søvnproblemer – hvordan skal de behandles? 2007. Hefte utgitt av Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer (SOVno). In press.

Bjorvatn B. Behandling av døgnrytmeproblemer hos unge mennesker. 2007. Hefte utgitt av Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer (SOVno). In press.

Bjorvatn B, Sagen IM, Øyane N, Waage S, Fetveit A, Pallesen S, Ursin R. The association between sleep duration, body mass index and metabolic measures in the Hordaland Health Study. *Journal of Sleep Research*, in press.

Waage S, Pallesen S, Bjorvatn B. Skiftarbeid og søvn. *Tidsskrift Nor Psykologforening*. In press.

Fetveit A, Bjorvatn B. Søvnforstyrrelser ved psykiske lidelser. *Tidsskrift Nor Psykologforening*. In press.

Pallesen S, Nordhus IH, Sivertsen B, Omvik S, Bjorvatn B. Psykologers kunnskaper om søvn. *Tidsskrift Nor Psykologforening*. In press.

Bjorvatn B, Stangenes K, Øyane N, Forberg K, Lowden A, Holsten F, Åkerstedt T. A randomized placebo-controlled field study of the effects of bright light and melatonin for adaptation to night work. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, in press.

Ho-Yen SD, Bondevik GT, Eberhard-Gran M, Bjorvatn B. Factors associated with depressive symptoms among postnatal women in Nepal. *Acta Obstetrica et Gynecologica*, in press.

Grønli J, Bramham C, Murison R, Kanhema T, Fiske E, Bjorvatn B, Ursin R, Portas C. Chronic mild stress inhibits BDNF expression and CREB activation in the dentate gyrus but not in the hippocampus proper. *Pharmacology Biochemistry and Behavior*, in press.

Ulfberg J, Bjorvatn B, Leissner L, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Polo O, Partinen M. Comorbidity in restless legs syndrome among a sample of Swedish adults. *Sleep Medicine*, in press.

Pallesen S, Nordhus IH, Omvik S, Sivertsen B, Tell G, Bjorvatn B. Prevalence and risk factors of subjective sleepiness in the general adult population. *Sleep*, in press.

Abstrakter:

Sivertsen B, Omvik S, Pallesen S, Bjorvatn B, Havik OE, Kvale G, Nielsen GH, Nordhus IH. Cognitive-behavioral and Hypnotic Treatment of Chronic Primary Insomnia Among the Elderly. A Randomized Controlled Trial. *Sleep*, 2006, 29 (abstract suppl), A253-254.

Bjorvatn B, van den Hoven AM, Øyane N, Fetveit A, Pallesen S. The subjective symptomatology in patients with different sleep disorders. *Sleep*, 2006, 29 (abstract suppl), A329.

Øyane N, Holsten F, Ursin R, Pallesen S, Bjorvatn B. Seasonality, anxiety and depression. *Sleep*, 2006, 29 (abstract suppl), A376.

Sivertsen B, Øverland S, Neckelmann D, Glozier N, Krokstad S, Pallesen S, Nordhus IH, Bjorvatn B, Mykletun A. Insomnia as risk-factor for permanent work disability. *Sleep*, 2006, 29 (abstract suppl), A231.

Forberg F, Bjorvatn B. The effects of workers age on self-reported adaptation to shift work and other sleep problems at an oil rig in the North Sea. *Sleep*, 2006, 29 (abstract suppl), A108-109.

Bjorvatn B, Stangenes K, Øyane N, Forberg K, Lowden A, Åkerstedt T, Holsten F. Effects of bright light and melatonin on adaptation to night work. A randomized placebo-controlled field study at an oil rig in the North Sea. *Sleep*, 2006, 29 (abstract suppl), A62.

Ursin R, Bjorvatn B, Ursin H. Muscle pain and sleep – a population study. *ICBM* 2006.

Bjorvatn B, van den Hoven AM, Øyane N, Fetveit A, Pallesen S. Subjective symptomatology in patients with different sleep disorders. *J Sleep Research*, 2006, 15 (suppl 1), 117.

Waage S, Dale S, Erikstein R, Bjorvatn B. Do age and shift work experience matter for sleep and health among nurses in a hospital setting? *J Sleep Research*, 2006, 15 (suppl 1), 116.

Fetveit A, Bjorvatn B. Prolonged periods of sleep in nursing home patients are related to the severity of dementia. *J Sleep Research*, 2006, 15 (suppl 1), 218.

Ursin R, Bjorvatn B, Ursin H. Muscle pain and sleep. A population study. *J Sleep Research*, 2006, 15 (suppl 1), 116.

Forberg K, Bjorvatn B, Waage S. Subjective and objective sleep during an extended shift work schedule. *J Sleep Research*, 2006, 15 (suppl 1), 97.

Sagen IM, Øyane N, Waage S, Fetveit A, Pallesen S, Ursin R, Bjorvatn B. Effects of sleep length and body mass index on metabolic measures. *J Sleep Research*, 2006, 15 (suppl 1), 236.

Sørensen E, Bjorvatn B, Ursin B. The nocturnal interplay between postpartum mothers and infants. *J Sleep Research*, 2006, 15 (suppl 1), 87.

Sivertsen B, Omvik S, Pallesen S, Bjorvatn B, Havik OE, Kvale G, Nielsen GH, Nordhus IH. Cognitive-behavioral therapy is more effective than hypnotic treatment. A randomized controlled trial of elderly chronic primary insomniacs. *J Sleep Research*, 2006, 15 (suppl 1), 158.

Ho-Yen SD, Bondevik GT, Eberhard-Gran M, Bjorvatn B. Depression in the postnatal period in Nepal. 12th European Conference of the European Society of General Practice/Family Medicine. Occhio Clinico, 2006, 6 (Suppl), p70.

Ho-Yen SD, Bondevik GT, Eberhard-Gran M, Bjorvatn B. Depressive symptoms in the postnatal period in Lalitpur district, Nepal: Prevalence and risk factors. "People on the move", 3rd Annual International Mental Health Conference at the IoP, Kings College/WHO, London 2006.

Formidling:

- Jan 2006: Intervjuet i Cosmopolitan om A- og B-mennesker.
4.1.06: Intervjuet i P4 om at barn snur døgnrytmen i ferier.
Nr 1 jan 2006: Tara om søvn og søvnproblemer.
Nr. 2 2006: NRK Puls magasinet om vold/sex i søvne.
Nr 1 2006: Helsesekretæren om lysbehandling.
Nr 1 2006: Helsesekretæren om vinterdepresjon.
12.2.06: www.mozon.no om jet lag og melatonin.
13.2.06: VG nett om jet lag og melatonin.
24.2.06: Helsebiblioteket om effekt av melatonin ved søvnforstyrrelser.
28.2.06: VG nett om søvnløs fotballspiller.
Mars 06: Vi over 60 om søvn.
3.3.06: NRK1 Fjernsyn i programmet Først & Sist (Skavlan) om søvn.
7.3.06: Agderposten vedr søvnløs fotballspiller.
21.3.06: www.artoftaste.no/servlet/side?section=1000000&item=12512 om tryptofan og søvn
16.6.06: NRK P1 om nattarbeid.
22.6.06: Dagens Medisin om kunnskap om søvn blant allmennleger.
7.7.06: VG Nett om søvn i sommervarmen:
<http://www.vg.no/pub/vgart.hbs?artid=122281>
9.7.06: Kanal 24 om søvn og søvnregulering.
Nr.2 2006: Sleep Medicine News om norsk søvnforskning.
Nr. 8 2006: Nrk Puls Magasinet om viktigheten av søvn.
4.9.06: Aftenposten, Stavanger Aftenblad, BT, Adresseavisen, Fædrelandsvennen om lite søvn blant ungdommer.
4.9.06: Dagbladet om søvnens betydning.
Nr. 4, 2006: "Helsenytt for alle" om søvnparalyse.
25.9.06: VG Nett/Mozon om A- og B-mennesker.
25.9.06: Norsk Ukeblad om Søvnstyvene – sykdommer og plager som forstyrrer søvnen.
Nr. 3, 2006: Bladet "Alliansen" om vinterdepresjon.
20.10.06: Åsane Tidende om søvn.
Nov/des 06: KK om mørketid og vinterdepresjon.
19.11.06: TV2-nyhetene om søvn og sovemiddelbehandling.
11.12.06: VG Nett om kunstig morgendemring/lysterapi.

Forelesninger/foredrag:

- Jan 2006: 1 t foredrag om søvn og søvnproblemer for leger i Oslo (Sanofi-Aventis).
Mars 2006: 3 timer om søvn for madrassprodusenten Wonderland.
April 2006: Foredrag om tretthet og søvnlidelser, Kropp og sjel-konferansen, Bergen.

- Juni 2006: 2 posterpresentasjoner ved 20th Annual Meeting of the Associated Professional Sleep Societies, Salt Lake City, USA.
- Sept 2006: 1 posterpresentasjon ved 18th Congress of the European Sleep Research Society, Innsbruck, Østerrike.
- Okt 2006: 2 t foredrag om søvn for psykiatere/psykologer ved psykiatrisk avd, HUS
- Okt 2006: Kursleder og 4 foredrag om restless legs, insomni, døgnrytmeforstyrrelser, parasomnier for sykehusleger i Bergen (VEU)
- Nov 2006: 1,5 t foredrag om søvn og søvnproblemer for leger i Hardanger (Pfizer)
- Nov/des 2006: Kursleder og 8 forelesninger om 'Moderne behandling av søvnproblemer og vinterdepresjoner', todagerskurs i Bergen (VEU)

Kongresser:

20th Annual Meeting of the Associated Professional Sleep Societies, Salt Lake City, USA.
Symposium: Chronobiology in Psychiatry, Basel, Sveits
18th Congress of the European Sleep Research Society, Innsbruck, Østerrike

Veiledning:

Medveileder for Janne Grønli, PhD 2006 med avhandlingen 'Chronic mild stress – an animal modell of depression. From behavior to molecules'. Institutt for biomedisin, UiB.

Medveileder for Børge Sivertsen (15%), PhD 2006 med avhandlingen 'Insomnia in older adults. Consequences, assessment and treatment'. Psykologisk Fakultet, UiB.

Hovedveileder for Siri Waage på et doktorgradsprosjekt om skiftarbeid i Nordsjøen. Hun startet i august 2005. 3-årig stipend fra BP Norway.

Hovedveileder for Nicolas Øyane på et doktorgradsprosjekt om årstidsvariasjoner i humøret (data fra HUSK-undersøkelsen). Egen finansiering.

Hovedveileder for Ingvild Saxvig på et doktorgradsprosjekt om søvn blant ungdommer, og effekt av behandling. Hun startet i 2006. Finansiering fra 2007 fra Uib.

Medveileder (15%) for Siri Omvik på et doktorgradsprosjekt om multikomponentterapi ved søvnløshet hos eldre. Prosjektet utgår fra psykologisk fakultet.

Medveileder for Signe Ho-Yen på doktorgradsprosjektet 'Postnatal depression – differences between Nepali and Norwegian women'. Doktorgradsmidler fra Helse Vest.

Hovedveileder for to forskerlinjestudenter. Knut Forberg startet opp høsten 2003, og ser på søvn ved nattarbeid offshore, og Ina Marie Sagen startet opp høsten 2004, og ser på sammenhengen mellom søvnlengde og metabolske variabler.

Jeg veileder flere medisinerstudenter som holder på med særoppgaver innen søvn: Sandra Dale og Ruth Erikstein leverte sin oppgave 'Helse- og søvnproblemer hos intensivsykepleiere som arbeider skift' i 2006.

Martha Realfsen holder på med sin oppgave 'Døgnrytmeproblemer hos ungdom'.

Stian Østrem holder på med sin oppgave 'Parasomnier'.

Knut Forberg holder på med sin oppgave 'Søvn ved nattarbeid på Snorre plattformen'.

Ina Marie Sagen holder på med sin oppgave 'Individuelle forskjeller i søvn og helse blant nattsykepleiere'.

Annen aktivitet:

Leder av Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer (www.sovno.no), lokalisert til psykiatrisk divisjon, Haukeland Universitetssjukehus.

Medlem av Locus for nevrovitenskap, et av Uib sine satsningsområder.

Medlem av Senter for stress, søvn og helse. Dette er et senter som har samlet forskere fra flere forskningsmiljøer ved det medisinske og psykologiske fakultet.

Leder av et stort prosjekt som har undersøkt effekten av lysbehandling og melatonin på nattarbeid i Nordsjøen. Prosjektet har fått økonomisk støtte fra Hydro. En artikkel er publisert i 2006, og en annen artikkel er *in press*.

Medlem av Nordic Study Group vedrørende 'Restless legs'. En artikkel er *in press* og et kapittel i en bok om restless legs er publisert i 2006.

Ansvarlig for søvnapitlene i Norsk Elektronisk Legehåndbok.

Medlem av Editorial board i SLEEP (Journal of sleep and sleep disorders research)

Startet, og jobber fremdeles ved Bergen søvnsenter (fra 1996). Behandler pasienter med alle typer av søvnproblemer.

Pågående forskningsprosjekter:

Ikke-medikamentell versus medikamentell behandling av insomni hos eldre.

Årstidsvariasjon i humør og søvn.

Lysbehandling og melatonin ved nattarbeid i Nordsjøen.

Skiftarbeid offshore – effekter på søvn og helse.

Vagus nerve stimulator – effekt på søvn og bipolar lidelse.

Søvn og søvnproblemer i befolkningen – data fra HUSK-undersøkelsen

Søvn lengde og metabolske variabler.

Døgnrytmeproblemer hos ungdom.

Restless legs i Norge, Sverige og Danmark.

Validerte spørreskjemaer om insomni på norsk.

Søvnproblemer og depresjon i post-partum perioden.

Skiftarbeid blant sykepleiere på sykehus.

Parasomnier – prevalens og alvorlighetsgrad.

Kunnskap om søvn blant leger og psykologer.

TV-basert randomisert undersøkelse av effekten av valeriana mot insomni.

Søvnighet i befolkningen.

Mor og barns søvn etter fødselen.

Janne Grønli

Artikler:

Grønli J, Bjorvatn B. SOVno: Nasjonalt Kompetansesenter for Søvnsykdommer. Medisinsk Informasjon, 2006, nr 1, 28-29.

Lecca D, Cacciapaglia F, Valentini V, Gronli J, Spiga S, Di Chiara G. Preferential increase of extracellular dopamine in the rat nucleus accumbens shell as compared to that in the core during acquisition and maintenance of intravenous nicotine self-administration. Psychopharmacology (Berl). 2006 Mar;184(3-4):435-46.

Fiske E, Gronli J, Bjorvatn B, Ursin R, Portas CM. The effect of GABA(A) antagonist bicuculline on dorsal raphe nucleus and frontal cortex extracellular serotonin: a window on SWS and REM sleep modulation. Pharmacol Biochem Behav. 2006 Feb;83(2):314-21.

Gronli J, Bramham C, Murison R, Kanhema T, Fiske E, Bjorvatn B, Ursin R, Portas CM. Chronic mild stress inhibits BDNF protein expression and CREB activation in the dentate gyrus but not in the hippocampus proper. Pharmacology, Biochemistry and Behavior, in press

Abstrakter:

Kinn AM, Grønli J, Portas CM "Effect of social defeat on sleep and open field behaviour in rats", Scandinavian Society for Laboratory Animal Science, April 6. -10. 2006

Grønli J, Kinn AM, Ursin R and Portas C "Social defeat induce modest changes in sleep and open field behaviour in rats", Associated Professional Sleep Societies 20th annual meeting, Salt Lake City, USA, Sleep, Suppl, Vol 29, p A17, 2006

Grønli J., Kinn A.M., Fiske E., Ursin R., Murison R. and Portas C.M "Modest changes in Sleep and Open Field Behaviour in Rats exposed to Social Defeat", 18th Congress of the European Sleep Research Society, Innsbruck, Austria

Formidling:

November   Pressemeldinger om disputas. BT, Aftenposten, Drammen Tidende, Laagendalsposten
TV2 nyheter om søvn og stress hos rotte
Nettavisen om søvn og stress hos rotte

Forelesning/foredrag:

Februar	1t	Søvnhygiene, pasienter og helsepersonell ved Psykiatrisk divisjon, Haukeland sykehus
Mars	2 dgr	Generelt om søvn. Hvordan registrere søvn ved hjelp av polysomnografi. Opplæring i PSG. Helsepersonell ved Stensby Sykehus.
April	2 dgr	Opplæring i PSG. Helsepersonell ved Stensby Sykehus.
Juni	4 dgr	Polysomnografikurs, registrering og analyse. Studenter ved institutt for klinisk psykologi, UiB
Juni	3 t	Animal models of stress and depression.

September 1 t Doctoral course in Basic Research
Søvnhygiene, pasienter og helsepersonell ved Psykiatrisk divisjon
Haukeland sykehus

Oktober 2 t Videre opplæring i PSG. Helsepersonell ved Voss Sykehus

November 1 t Prøveforelesning 'The Biochemical and Neurophysiological bases
of Sleep and Waking', Haukeland Sykehus

Disputas. "Chronic mild stress – an animal model of depression.
From behavior to molecules"

Kongresser:

20th Annual Meeting of the Associated Professional Sleep Societies, Salt Lake City, USA.
18th Congress of the European Sleep Research Society, Innsbruck, Austria

Veiledning:

Opplæring og veiledning i PSG. Helsepersonell ved Voss sykehus og Stensby sykehus.

Annen aktivitet:

Disputerte november 2006.

Godkjent Registered Polysomnographic Technologist™ (RPSGT), desember 2006

Senterkoordinator ved Nasjonalt Kompetansesenter for Søvn sykdommer (www.sovno.no),
Psykiatrisk divisjon, Haukeland Universitetssykehus.

Har jobbet på Voss sjukehus, avd. Rogne med å søvnregistrere (polysomnografi, PSG)
pasienter med alle typer av søvnproblemer, og registrere dagtidstrøtthet (MSLT).

Jeg analyserer søvnregistreringer (PSG) og dagtidstrøtthet (MSLT).

Sensor hovedoppgave, profesjonsstudie i psykologi: 'Studie av mors separasjon.
Langtidseffekt av tidlige livsbetingelser på atferd og funksjonelle tarm forstyrrelser: en
dyremodell', Det Psykologiske fakultet, UiB

Sensor, bachelor thesis i psykologi: 'Behavioural changes following social defeat – an animal
model of depression', Det Psykologiske fakultet, UiB

Pågående forskningsprosjekter:

Early and later life stress in rats – effects on the brain

Social defeat – as a model of depression

Nivå av kortisol i spytt etter forskjellige søvnstadier.

GABAerg modulation of brainstem neurons for sleep

Parasomnier – prevalens og alvorlighetsgrad

A role for emotion and pain in silent states

Fred Holsten

Artikler:

Bjorvatn B, Stangenes K, Øyane N, Forberg K, Lowden A, Holsten F, Åkerstedt T. Subjective and objective measures of adaptation to night work at an oil rig in the North Sea. *Sleep*, 2006; 29: 821-829.

Ursin R, Holsten F, Bjorvatn B. Sleep in 40-45-year-olds in Hordaland county, Norway. *Nor J Epidemiol*, 2006; 16: 81-88.

Bjorvatn B, Stangenes K, Øyane N, Forberg K, Lowden A, Holsten F, Åkerstedt T. A randomized placebo-controlled field study of the effects of bright light and melatonin for adaptation to night work. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, in press.

Pallesen S, Molde H, Arnestad HM, Skutle A, Menzoni R, Holsten F. Pharmacological treatment of pathological gambling. *Tidsskr Nor Lægeforen*. 2006 May 11;126(10):1322-4.

Holsten F: Norsk legemiddelhåndbok: T 5.1 Angst. Revidert 2006.

Holsten F: Norsk legemiddelhåndbok: T 5.6 Bipolar lidelse. Revidert 2006.

Holsten F: Norsk legemiddelhåndbok L5.1 Anxiolytika og hypnotika. Revidert 2006.

Holsten F: Norsk legemiddelhåndbok L5.1 Stemningsstabiliserende midler. Revidert 2006.

Holsten F, Bjorvatn B: Norsk legemiddelhåndbok: T 5.2 Søvnvansker. Revidert 2006.

Innsendte artikler:

Holsten, F Jørgensen TR, Mæhlum E, Despiegel N : A PHARMACOECONOMIC EVALUATION OF ESCITALOPRAM VS. PAROXETINE IN TREATMENT OF GENERALIZED ANXIETY DISORDER IN NORWAY . SUBMITTED CNS DRUGS.

Ståle Pallesen, Helge Molde, Helga Myrseth, Arnestad, Jon Christian Laberg, Arvid Skutle, Erik Iversen, Inge Jarl Støylen, Gerd Kvale, Fred Holsten, Outcome of pharmacological treatments of pathological gambling: A review and meta-analysis. Submitted.

Nome S, Holsten F: THE BURDEN ON THE PSYCHIATRIC HOSPITAL BEFORE AND AFTER THE ESTABLISHMENT OF THE DISTRICT PSYCHIATRIC CENTERS A prospective study from 1985 to 2003. Submitted.

Abstracts:

Øyane N, Holsten F, Ursin R, Pallesen S, Bjorvatn B. Seasonality, anxiety and depression. *Sleep*, 2006, 29 (abstract suppl), A376.

Bjorvatn B, Stangenes K, Øyane N, Forberg K, Lowden A, Åkerstedt T, Holsten F. Effects of bright light and melatonin on adaptation to night work. A randomized placebo-controlled field study at an oil rig in the North Sea. Sleep, 2006, 29 (abstract suppl), A62

Formidling:

Ca 20 intervjuer i dagspresse, ukeblad, radio og TV om søvn, døgnrytme, lys vinterdepresjoner, følsomhet for dårlig vær, sommertid og vintertid, bipolare lidelser, spilleavhengighet, OCD osv.

Forelesninger/ foredrag (86 timer):

2006: 12 timer forelesninger om søvn, døgnrytme og psykiske lidelser for medisinske studenter.

2 x 4 hele undervisningsdager i kognitiv intervjueteknikk og kognitiv terapi, blant annet ved søvnlidelser for medisinske studenter.

2 x 4 timer undervisning for psykologistudenter om bipolare lidelser og søvn.

6/3: Kognitiv samtalemetodikk og kognitiv terapi ved insomni. 3 timers undervisning hver 2. uke på Legenes hus. Til sammen 21 timer.

9/3 : Søvn, døgnrytme og lys i behandling av psykiske lidelser. Allmennleger i Bergen. 2 timer.

24-25/3: Kognitiv terapi i allmennpraksis, Kognitiv terapi ved insomni, Søvn, lys og døgnrytme. 6 timer forelesninger for legegruppe fra Kristiansand. Hovden.

27/3: Grunnlaget for kognitiv terapi. Kognitiv terapi ved insomni. 6 timer. Leger og psykologer i Molde.

7/9: Generell angstlidelse-GAD. Diagnostikk og behandling. 2timer. Legegruppe i Bergen. 2 timer.

21/9: Medikamentell behandling av OCD. Ananke. Tromsø . 2 timer.

13/10: Søvn og psykiske lidelser. Sovno, Olavssalen 1 time.

28/10: Søvn og psykiske lidelser. Nord-Norsk psykiatriforum Tromsø. 2 timer.

16/10: Bipolare lidelser: diagnostikk og behandling. Legegrupper, Bergen. 2 timer.

23/10: Generell angstlidelse-GAD. Diagnostikk og behandling. Legegruppe i Stord. 2 timer.

28/10: Generell angstlidelse-GAD. Diagnostikk og behandling. 2timer. Legegruppe i Rosendal. 2 timer

1-2/12: Kursleder og 8 forelesninger for leger og annet helsepersonell: "Moderne behandling søvnproblemer og vinterdepresjoner".

12/12: Søvn og eldre pasienter. Landås menighets eldresenter. 2 timer.

Veiledning

Doktorgradsveiledning hvor jeg er hovedveileder:

Siri Nome, Psykiatrisk institutt, UiB: BRUK AV STATISTISKE METODER VED STUDIER AV EPIDEMIOLOGI, LANGTIDSFORLØP OG MORTALITET VED PSYKISKE LIDELSER.

Medveileder:

Cand med Kjell Arne Johansson: The Hordaland project low birth weight, young adults: Mental and somatic health.

Dr med Ketil Ødegaard: bipolare lidelser.

Annen veiledning:

Escitalpram mot bipolar depresjon: ei placebokontrollert undersøkning av akutt og vedlikeholdshandsaming. Cand med. Trond Aarre, Nordfjordeid sykehus.

Erling Aaserød: Studier av misbrukere på vedlikeholdsbehandling: Psykopatologi og forløp.

Jeg hadde i 2006 ca 160 henvendelser fra kolleger med spørsmål om diagnostikk og behandling av pasienter med søvnvansker.

Studenters hovedoppgaver:

Cathrine Sæthern, Anneli Ertesvåg Kull 01A

Mortalitet ved depresjon: Hvordan blir det fremstilt i våre lærebøker, og hvor godt er det dokumentert?

Kjersti Tolo Hausberg, Brita Bjørkelo: Vagusnervestimulering; Nytt håp for behandlingsresistent depresjon ? En litteraturgjennomgang. Forskningsarbeid III profesjonsstudiet i psykologi 2006.

Martin Eikrem, Erik Schistad Staff: PTSD – når døden berører menneskesinnet: om klinikk, profylakse, prediksjon og behandling. Kull 01A, våren 2006, med.fak. UiB.

3 pågående hovedoppgaver om: Narkolepsi, kartlegging av søvn hos beboere ved et eldresenter, bipolare lidelser.

Prosjekter:

1. Forløpet ved stoffmisbruk hos ungdom – en prospektiv studie.
Med Siri Nome
2. Vagusnervestimulering ved depresjoner og bipolare lidelser.
Med Ketil Ødegaard, Dag Neckelmann, Frode Svendsen, Bjørn Bjorvatn, Ole Bernt Fasmer, Kenneth Hugdal m fl
3. BRUK AV STATISTISKE METODER VED STUDIER AV EPIDEMIOLOGI, LANGTIDSFORLØP OG MORTALITET VED PSYKISKE LIDELSER.
Siri Nome, Psykiatrisk institutt, UiB.
4. Escitalpram mot bipolar depresjon: ei placebokontrollert undersøkning av akutt og vedlikeholdshandsaming. Cand med. Trond Aarre, Nordfjordeid sykehus.
5. Kognitiv terapi ved spilleavhengighet. Pallesen S, Molde H, Arnestad HM, Skutle A, Menzoni R.
6. The Hordaland project low birth weight, young adults: Mental and somatic health. Cand med Kjell Arne Johansson.
7. Helseøkonomiske studier av medikamentell behandling av angstlidelser og depresjoner. Med: Jørgensen TR, Mæhlum Eli, Despiegel N, Danchenko N.

Annen aktivitet:

Medlem i HMS-petroleum som er et kompetanseprosjekt innen fysisk arbeidsmiljø og helse, i regi av NFR.

Jeg har vært norsk hovedutprøver i en internasjonal multisenter-undersøkelse vedrørende bruk av quietapin ved bipolare depresjoner.

Jeg er medlem av styret i Norsk selskap for bipolare lidelser.

Jeg er medlem av ” The global advisory board for Geodone/Zeldox in Schizophrenia”

Jeg driver Bergen SøvnSenter sammen med Bjørn Bjorvatn og Magne Tvinnereim. Der diagnostiserer og behandler jeg pasienter med alle typer søvnproblemer.

Jeg arbeider ved Fjell og Årstad DPS som overlege i bistilling. Diagnostikk og behandling av pasienter med alle typer psykiske lidelser, inklusive søvnlidelser.

Medlem av ANANKES rådgivende panel for OCD.

Godkjent psykoterapiveileder i gruppeanalyse 2005.

Godkjent psykoterapiveileder i kognitiv terapi 2005.

Inger Hilde Nordhus

Artikler:

Omvik, S., Pallesen, S., Nordhus, I. H., Bjorvatn, B., & Thayer, J. F. (in press). Night-time thoughts in high and low worriers: Reaction to caffeine-induced sleeplessness. *Behaviour Research and Therapy*.

Skjerve, A., Nordhus I. H., Engedal, K., Pallesen, S., Braekhus, A., & Nygaard, H. A. (in press). Seven Minute Screen performance in an elderly normal sample. *International Journal of Geriatric Psychiatry*.

Skjerve, A., Nordhus, I. H., Engedal, K., Braekhus, A., Nygaard, H. A., Pallesen, S., & Haugen, P. K. (accepted with revision). How useful is the Seven Minute Screen in the detection of mild dementia in a memory clinic setting? *International Journal of Geriatric Psychiatry*.

Nordhus, I. H., Skjerve, A., & Sinding Aasen, H. (2006). Demens, samtykkekompetanse og rett til selvbestemmelse: Utfordringer ved behandling og forskning. *Nordisk Tidsskrift for Menneskerettigheter*, 24, 362-371.

Pallesen, S., Nordhus, I. H., Carlstedt, B., Thayer, J. F., & Johnsen, T. B. (2006). A Norwegian adaptation, of the Penn State Worry Questionnaire: Factor structure, reliability, validity and norms. *Scandinavian Journal of Psychology*, 47, 281-291.

Pallesen, S., Nordhus, I. H., Omvik, S., Sivertsen, B., Tell, G., & Bjorvatn, B. (in press). Prevalence and risk factors of subjective sleepiness in the general adult population. *Sleep*.

Sivertsen, B., Omvik, S., Pallesen, S., Bjorvatn, B., Havik, O. E., Kvale, G., Nielsen, G. H., & Nordhus, I. H. (2006). Cognitive behavioral therapy vs Zopiclone for treatment of chronic primary insomnia in older adults. A randomized controlled trial. *JAMA*, 295, 2851-2858.

Sivertsen, B., Omvik, S., Havik, O. E., Pallesen, S., Bjorvatn, B., Nielsen, G. H., Straume, S., & Nordhus, I. H. (2006). A comparison of actigraphy and polysomnography in patients treated for late-life chronic primary insomnia. *Sleep*, 29, 1353-1358.

Sivertsen, B., Øverland, S., Neckelmann, D., Glozier, N., Krokstad, S., Pallesen, S., Nordhus, I. H., Bjorvatn, B., & Mykletun, A. (2006). The long term effect of insomnia upon disability: the HUNT II historical cohort study. *American Journal of Epidemiology*, 163, 1018-1024.

Lunde, L. H., & Nordhus, I. H. (2006). Kognitiv atferdsterapi i gruppe ved kroniske smertetilstander: Erfaringer fra en smerteklinikk. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 43, 1169-72.

Pallesen, S., Nordhus, I. H., Sivertsen, B., Omvik, S., & Bjorvatn, B. (in press). Psykologers kunnskaper om søvn. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*.

Bokkapitler:

Nordhus, I. H. (in press). Manifestations of depression and anxiety in older adults. I B. Woods & L. Clare (Eds.), *Handbook of the Clinical Psychology of Ageing*. London: John Wiley & Sons, Ltd.

Nordhus, I. H. (in press). Current short-term psychodynamic treatment approaches with older patients. In K. Laidlaw & B. G. Knight (Eds.), *Handbook of Emotional Disorders in Late Life: Assessment and Treatment*. Oxford: Oxford University Press.

Abstrakter:

Nordhus, I. H. (2006). *Assessing and treating anxiety in older adults – what can psychology offer?* Abstract from Annual European Conference of the International Psychogeriatric Association, Lisbon, 03.05. – 06.05.

Hynninen, M., Pallesen, S., Bakke, P., & Nordhus, I. H. (2006). *Sleep quality, anxiety and depression in patients suffering from chronic obstructive pulmonary disease*. Abstract from 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, 28.05. - 31.05.

Lunde, L. H., Nordhus, I. H., & Pallesen, S. (2006). *Chronic pain in the elderly. A clinical randomized study*. Abstract from 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, 28.05.- 31.05.

Lunde, L. H., Nordhus, I. H., & Pallesen, S. (2006). *Den eldre kroniske smertepasienten – data fra en norsk smerteklinikk*. Abstract from 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, 28.05. - 31.05..

Omvik, S., Sivertsen, B., Pallesen, S., & Nordhus, I. H. (2006). Objective and subjective measures of daytime functioning in late-life insomnia. *Sleep*, 29(Suppl.), A266.

Pallesen, S., Omvik, S., Sivertsen, B., & Nordhus, I. H. (2006). *Chronic insomnia in older adults: What is most effective – cognitive behaviour therapy (CBT) or pharmacology?* Abstract from 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, 28.05. - 31.05..

Sivertsen, B., Omvik, S., Havik, O. E., Nielsen, G. H., Kvale, G., Pallesen, S., Bjorvatn, B., & Nordhus, I. H. (2006). Cognitive-behavioral and hypnotic treatment of chronic primary insomnia among the elderly. A randomized controlled trial. *Sleep*, 29(Suppl.), A253-254.

Sivertsen, B., Omvik, S., Pallesen, S., Bjorvatn, B., Havik, O. E., Kvale, G., Nielsen, G. H., & Nordhus, I. H. (2006). Cognitive-behavioural therapy is more effective than hypnotic treatment. A randomized controlled trial of elderly chronic primary insomniacs. *Journal of Sleep Research*, 15 (Suppl 1), 158.

Sivertsen, B., Øverland, S., Neckelmann, D., Glozier, N, Krokstad, S., Pallesen, S., Nordhus, I. H., Bjorvatn, B., & Mykletun, A. (2006). Insomnia as a risk-factor for permanent work disability. *Sleep*, 29 (Suppl.), A231.

Formidling:

7. februar 2006. Foredrag om psykologiske behandlingsmodeller ved affektive lidelser hos eldre, arrangert av Norsk psykologforening i møte med Helse- og omsorgskomiteen på Stortinget

Europeisk Master i Gerontologi: www.EuMaG.org (europeisk undervisningsprogram med nettbaserte tjenester).

Forelesninger/foredrag:

- 01 2006 Foredrag om ivaretagelse av autonomi og integritet ved behandling og forskning rettet mot personer med sviktende samtykkekompetanse/demens, Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen
- 05 2006 Initiating og ledelse av symposium om søvnproblemer hos eldre ved 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, Finland
- 05 2006 1 oral presentasjon ved International Psychogeriatric Association (IPA) European Regional Meeting, Lisboa, Portugal
- 08 2006 Foredrag om forskerutdanning i klinisk og individualpsykologi, arrangert av Det psykologiske fakultet i møte med forskermiljø fra Universitetet i Tromsø
- 10 2006 Foredrag "Søvnforstyrrelser hos eldre" ved sykehuskurs for leger i Bergen (VEU)

Kongresser:

- 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, Finland
IPA European Regional Meeting, Lisboa, Finland

Veiledning:

Jeg er hovedveileder på et prosjekt om effekter av hhv KBT og medikamentell behandling av søvnløshet hos eldre. To doktorgradstipendiater er knyttet til prosjektet (cand psychol. Siri Omvik og cand psychol Børge Sivertsen). Børge Sivertsen disputerte ved Det psykologiske fakultet i november 2006.

Jeg er hovedveileder for cand. psychol Arvid Skjerve sitt doktorgradsarbeid rettet mot evaluering av korte kognitive tester for identifisering av mild demens hos eldre. Prosjektet er gjort på oppdrag fra Kompetansesenter for aldersdemens, Ullevål Universitetssykehus, og er under avslutning.

Jeg er hovedveileder for et doktorgradsprosjekt om effekten av kognitiv terapi ved smerter hos eldre. Kandidaten er cand. psychol Linn Heidi Lunde. Prosjektet er knyttet til Smerteklinikken, HUS.

Jeg er sammen med Ståle Pallesen hovedveileder i et doktorgradsprosjekt, finansiert gjennom "dobbelkompetanseprosjektet" om effekten av fysisk aktivitet på angst. Kandidaten er cand. psychol Anders Hovland og prosjektet gjøres i samarbeid med Solli Sykehus.

Jeg er biveileder for et doktorgradsprosjekt finansiert gjennom dobbelkompetanseprosjektet om generalisert angstlidelse: Søvn, kognitiv bias og behandling. Kandidaten er cand. psychol Lars-Erik Larsen.

Jeg er biveileder for et doktorgradsprosjekt finansiert gjennom Helse Vest om effekten av kognitiv atferdsterapi (KBT) ved overvekt/fedme hos barn. Kandidaten er cand. psychol Yngvild Sørebo Danielsen.

Jeg er medveileder for Ingvild Saxvig på et doktorgradsprosjekt om søvn blant ungdommer og effekten av behandling ved forsinket søvnfasesyndrom. Finansiering fra UiB (fra 2007).

Videre veileder jeg forskningssipendiat Minna Hynninen innenfor et samarbeidsprosjekt med Lungeavdelingen, HUS v/professor Per S.Bakke. Dette er et behandlingsprosjekt med fokus på KBT for pasienter som lider av KOLS og angst.

Gjennom min stilling som professor II ved Psykologisk institutt, UiO er jeg biveileder på to prosjekter (dr grad, cand med): livskvalitet og psykisk helse hos dialysepasienter, Nyreavdelingen, Ullevål sykehus og psykisk helse hos personer med symptomer forenlig med OSA, Akershus Universitetssykehus.

Annen aktivitet:

Jeg er psykologfaglig medlem i Fagkomiteen for klinisk forskning, Norges forskningsråd, psykologfaglig medlem i REK, Helse Vest og medlem av Programutvalg for Phd-utdanningen ved Det psykologiske fakultet, samt medlem av Leon Jarners forskningspriskomite.

Videre er jeg styremedlem i Nasjonalt kompetansesenter for søvn sykdommer (www.sovno.no), lokalisert til psykiatrisk divisjon, Haukeland Universitetssykehus

Videre er jeg medlem av redaksjonsstyret i Tidsskrift for Norsk Psykologforening, og har i meldingsåret hatt verv som reviewer i ulike medisinske og psykologiske tidsskrift.

Jeg leder søvnforskningsgruppen etablert ved Det psykologiske fakultet i 1998. Jeg er også medlem i en tverrfaglig forskningsgruppe med fokus på angstlidelser; gruppen er initiert fra Det psykologiske fakultet i samarbeid med Det medisinske fakultet.

Jeg er norsk representant i "EU Task Force on Psychology and Ageing" og i et nordisk utvekslingsprogram, Nordplus Gerontologi, etablert av Nordisk Ministerråd.

Jeg leder arbeidet ved Det psykologiske fakultet med implementering av forskerskole i klinisk psykologi og individualpsykologi (GCIP).

Pågående forskningsprosjekter:

Ikke medikamentell versus medikamentell behandling av insomni hos eldre

Døgnrytmeproblem blant ungdom

Smerter hos eldre – søvn og effekter av behandling på søvn

Fedme hos barn – sammenhenger med søvn

Fysisk aktivitet vs. kognitiv atferdsterapi ved angst – effekter på angst/søvn

Generalisert angstlidelse –effekt av behandling på angst/søvn

Utvikling av selvrapporteringsinstrument for insomni

Kunnskap om søvn blant psykologer og leger

Søvnighet i befolkningen

Trender i tid for søvn i den norske befolkning

Trender i søvnvaner hos barn – en internasjonal studie

Ung i Oslo – søvnvaner

OSA og psykisk helse

Nyrerehabilitering og psykisk helse/søvn

Ståle Pallesen

Artikler:

Burke, R. J., Matthiesen, S. B., & Pallesen, S. (2006). Workaholism, organizational life and well-being of Norwegian nursing staff. *Career Development International, 11*, 463-477.

Burke, R. J., Matthiesen, S. B., & Pallesen, S. (2006). Workaholism in organizations: Personality and work environment correlates. *Personality and Individual Differences, 40*, 1223-1233.

Bjorvatn, B., Sagen, I. M., Øyane, N., Waage, S., Fetveit, A., Pallesen, S., & Ursin, R. (in press). The association between sleep duration, body mass index and metabolic measures. *Journal of Sleep Research*.

Diseth, A., Pallesen, S., Hovland, A., & Larsen, S. (2006). Course experience and approaches to learning as predictors of academic achievement. *Education + Training, 48*, 156-169.

Omvik, S., Pallesen, S., Nordhus, I. H., Bjorvatn, B., & Thayer, J. F. (in press). Night-time thoughts in high and low worriers: Reaction to caffeine-induced sleeplessness. *Behaviour Research and Therapy*.

Pallesen, S., Jøsendal, O., Johnsen, B. H., Larsen, S., & Molde, H. (2006). Anabolic steroid use in high school students. *Substance Use & Misuse, 41*, 1705-1717.

Pallesen, S., Nordhus, I. H., Carlstedt, B., Thayer, J. F., & Johnsen, T. B. (2006). A Norwegian adaptation, of the Penn State Worry Questionnaire: Factor structure, reliability, validity and norms. *Scandinavian Journal of Psychology, 47*, 281-291.

Pallesen, S., Nordhus, I. H., Omvik, S., Sivertsen, B., Tell, G., & Bjorvatn, B. (in press). Prevalence and risk factors of subjective sleepiness in the general adult population. *Sleep*.

Sivertsen, B., Omvik, S., Pallesen, S., Bjorvatn, B., Havik, O. E., Kvale, G., Nielsen, G. H., & Nordhus, I. H. (2006). Cognitive behavioral therapy vs Zopiclone for treatment of chronic primary insomnia in older adults. A randomized controlled trial. *JAMA, 295*, 2851-2858.

Sivertsen, B., Omvik, S., Havik, O. E., Pallesen, S., Bjorvatn, B., Nielsen, G. H., Straume, S., & Nordhus, I. H. (2006). A comparison of actigraphy and polysomnography in patients treated for late-life chronic primary insomnia. *Sleep, 29*, 1353-1358.

Sivertsen, B., Øverland, S., Neckelmann, D., Glozier, N., Krokstad, S., Pallesen, S., Nordhus, I. H., Bjorvatn, B., & Mykletun, A. (2006). The long term effect of insomnia upon disability: the HUNT II historical cohort study. *American Journal of Epidemiology, 163*, 1018-1024.

Skjerve, A., Nordhus, I. H., Engedal, K., Pallesen, S., Braekhus, A., & Nygaard, H. A. (in press). Seven Minute Screen performance in an elderly normal sample. *International Journal of Geriatric Psychiatry*.

Larsen, S., Johnsen, B. H., & Pallesen, S. (2006). Er opptaket til profesjonsstudiet i psykologi er reliabelt? *Tidsskrift for Norsk Psykologforening, 43*, 221-225.

Pallesen, S., Molde, H., Arnestad, H. M., Skutle, A., Mentzoni, R., & Holsten, F. (2006). Medikamentell behandling av spilleavhengighet. En litteraturgjennomgang. *Tidsskrift for Den norske lægeforening*, 126, 1322-1324.

Pallesen, S., Nordhus, I. H., Sivertsen, B., Omvik, S., & Bjorvatn, B. (in press). Psykologers kunnskaper om søvn. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*.

Waage, S., Pallesen, S., & Bjorvatn, B. Skiftarbeid og søvn. (in press). *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*.

Bokkapitler:

Berge, T., & Pallesen, S. (in press). Kognitiv terapi ved søvnløshet. I T. Berge & A. Repål (Red.), *Kognitiv terapi*.

Abstrakter:

Bjorvatn, B., van der Hoven, A. M., Øyane, N., Fetveit, A., & Pallesen, S. (2006). Subjective symptomatology in patients with different sleep disorders. *Journal of Sleep Research*, 15(suppl.), 117.

Bjorvatn, B., van der Hoven, A. M., Øyane, N., Fetveit, A., & Pallesen, S. (2006). The subjective symptomatology in patients with different sleep disorders. *Sleep*, 29(suppl.), A329.

Hynninen, M., Pallesen, S., Bakke, P., & Nordhus, I. H. (2006). *Sleep quality, anxiety and depression in patients suffering from chronic obstructive pulmonary disease*. Abstract from 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, 28.05.06 - 31.05.06.

Lunde, L. H., Nordhus, I. H., & Pallesen, S. (2006). *Chronic pain in the elderly. A clinical randomized study*. Abstract from 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, 28.05.06 - 31.05.06.

Lunde, L. H., Nordhus, I. H., & Pallesen, S. (2006). *Den eldre kroniske smertepasienten – data fra en norsk smerteklinikk*. Abstract from 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, 28.05.06 - 31.05.06.

Omvik, S., Sivertsen, B., Pallesen, S., & Nordhus, I. H. (2006). Objective and subjective measures of daytime functioning in late-life insomnia. *Sleep*, 29(Suppl.), A266.

Pallesen, S., Omvik, S., Sivertsen, B., & Nordhus, I. H. (2006). *Chronic insomnia in older adults: What is most effective – cognitive behaviour therapy (CBT) or pharmacology?* Abstract from 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, 28.05.06 - 31.05.06.

Sagen, I., Øyaene N., Waage, S., Fetveit, A., Pallesen, S., Ursin, R., & Bjorvatn, B. (2006). Effects of sleep length and body mass index on metabolic measures. *Journal of Sleep Research*, 15(suppl.), 236.

Sivertsen, B., Omvik, S., Havik, O. E., Nielsen, G. H., Kvale, G., Pallesen, S., Bjorvatn, B., & Nordhus, I. H. (2006). Cognitive-behavioral and hypnotic treatment of chronic primary insomnia among the elderly. A randomized controlled trial. *Sleep*, 29(Suppl.), A253-254.

Sivertsen, B., Omvik, S., Pallesen, S., Bjorvatn, B., Havik, O. E., Kvale, G., Nielsen, G. H., & Nordhus, I. H. (2006). Cognitive-behavioural therapy is more effective than hypnotic treatment. A randomized controlled trial of elderly chronic primary insomniacs. *Journal of Sleep Research*, 15 (suppl 1), 158.

Sivertsen, B., Øverland, S., Neckelmann, D., Glozier, N, Krokstad, S., Pallesen, S., Nordhus, I. H., Bjorvatn, B., & Mykletun, A. (2006). Insomnia as a risk-factor for permanent work disability. *Sleep*, 29(Suppl.), A231.

Øyane, N., Holsten, F., Ursin, R., Pallesen, S., & Bjorvatn, B. (2006). Seasonality, anxiety and depression. *Sleep*, 29(Suppl.), A376

Formidling:

22. februar 2006. Intervjuet av Oslo studentradio om søvnløshet

1. april 2006. Intervjuet i Klassekampen om søvnløse netter

6. juni 2006. Intervjuet av Kanal 24 om lyspåvirkning og søvn

21. juni 2006. Intervjuet av helsenettstedet www.Mozon.no vedr melatonin i vin.

5. september 2006. Intervjuet i VG om søvn hos ungdommer.

23. oktober 2006. Intervjuet i VG om søvn og fedme hos barn.

30. oktober 2006. Intervjuet i VG om morgengretne kvinner og overgang til vintertid

21. november 2006. Intervjuet av P4 om årstidsforskjeller i søvn og søvnbehov.

Forelesninger/foredrag:

Mars 2006 Foredrag om skiftarbeid og søvn ved søvnforum, Hamar

April 2006 Forelesning 4 t om søvn I en operativ kontekst, Sjøkrigsskolen, Bergen

Mai 2006 1 oral presentasjon ved 18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, Finland

Sept 2006 1 posterpresentasjon ved 18th Congress of the European Sleep Research Society, Innsbruck, Østerrike

Okt 2006 Foredrag "oversikt over søvnsykdommer" ved sykehuskurs for leger i Bergen (VEU)

Kongresser:

18th Nordic Congress of Gerontology, Jyväskylä, Finland

18th Congress of the European Sleep Research Society, Innsbruck, Østerrike

Veiledning:

Jeg er medveileder for to stipendiater på et doktorgradsprosjekt om multikomponentterapi ved søvnløshet hos eldre. Den ene, Børge Sivertsen disputerte i 2006, cand. psychol Siri Omvik er den andre stipendiaten på prosjektet.

Jeg er medveileder for et doktorgradsprosjekt om effekten av kognitiv terapi ved smerter hos eldre. Kandidaten er cand. psychol Linn Heidi Lunde.

Jeg er medveileder for et doktorgradsprosjekt vedrørende epidemiologi, oppmerksomhet og kognitiv atferdsterapi ved patologisk spilleavhengighet. Kandidaten er cand. psychol. Helge Molde.

Jeg er sammen med Inger Hilde Nordhus hovedveileder på et doktorgradsprosjekt, finansiert gjennom dobbelkompetanseprosjektet om effekten av fysisk aktivitet på angst. Kandidaten er cand. psychol Anders Hovland.

Jeg er hovedveileder for et doktorgradsprosjekt finansiert gjennom Helse Vest om effekten av kognitiv-atferdsterapi og medikamentell intervensjon ved spilleavhengighet. Kandidaten er cand. psychol Helga Myrseth Arnestad.

Jeg er hovedveileder for et doktorgradsprosjekt finansiert gjennom Helse Vest om effekten av kognitiv-atferdsterapi ved overvekt/fedme hos barn. Kandidaten er cand. psychol Yngvild Sørebo Danielsen.

Jeg er hovedveileder for et doktorgradsprosjekt finansiert gjennom dobbelkompetanseprosjektet om generalisert angstlidelse: Søvn, kognitiv bias og behandling. Kandidaten er cand. psychol Lars-Erik Larsen.

Jeg er medveileder for Ingvild Saxvig på et doktorgradsprosjekt om søvn blant ungdommer og effekten av behandling ved forsinket søvnfasesyndrom. Finansiering fra UiB (fra 2007).

Annen aktivitet:

Styremedlem i Nasjonalt kompetansesenter for søvnsykdommer (www.sovno.no), lokalisert til psykiatrisk divisjon, Haukeland Universitetssykehus

Leder for Norsk Forening for Søvnforskning og Søvnmedisin (www.nasrsm.org).

Medlem presidentskapet i European Sleep Research Society

Jobber ved Bergen søvnsenter (fra 2002), og utreder og behandler pasienter med ulike typer av søvnproblemer.

Pågående forskningsprosjekter:

Ikke medikamentell versus medikamentell behandling av insomni hos eldre

Døgnrytmeproblem blant ungdom

Smerter hos eldre – søvn og effekter av behandling på søvn

Fedme hos barn – sammenhenger med søvn

Fysisk aktivitet vs. kognitiv atferdsterapi ved angst – effekter på søvn

Generalisert angstlidelse – søvn og effekt av behandling på søvn

Utvikling av selvrapporteringsinstrument for insomni

Parasomnier – prevalens og alvorlighetsgrad

Kunnskap om søvn blant psykologer og leger

TV-basert randomisert undersøkelse av effekten av valeriana mot insomni

Søvnighet i befolkningen

NAPS – en randomisert studie av effekt av ”nap” på nattevakt i helsesektoren

Effekten av ekstrakranial elektrisk stimulering ved søvnplager

Trender i tid for søvn i den norske befolkning
Trender i søvnvansker hos barn – en internasjonal studie
Ung i Oslo – søvnvaner
A role for emotion and pain in silent states

Chiara Maria Portas

Articles:

Fiske E, Grønli J, Bjorvatn B, Ursin R, Portas CM. The effect of GABA_A antagonist bicuculline on dorsal raphe nucleus and frontal cortex extracellular serotonin: a window on REM and SWS sleep modulation. *Pharmacology, Biochemistry and Behavior*, 2006; 83: 314-21.

Grønli J, Bramham C, Murison R, Kanhema T, Fiske E, Bjorvatn B, Ursin R, Portas CM. Chronic mild stress inhibits BDNF protein expression and CREB activation in the dentate gyrus but not in the hippocampus proper. *Pharmacology, Biochemistry and Behavior*, 2006 Dec;85(4):842-849

Abstracts:

Kinn AM, Grønli J, Portas CM “Effect of social defeat on sleep and open field behaviour in rats”, Scandinavian Society for Laboratory Animal Science, April 6. -10. 2006

Grønli J, Kinn AM, Ursin R and Portas C “Social defeat induce modest changes in sleep and open field behaviour in rats”, Associated Professional Sleep Societies 20th annual meeting, Salt Lake City, USA, Sleep, Suppl, Vol 29, p A17, 2006

Grønli J., Kinn A.M., Fiske E., Ursin R., Murison R. and Portas C.M “Modest changes in Sleep and Open Field Behaviour in Rats exposed to Social Defeat”, 18th Congress of the European Sleep Research Society, Innsbruck, Austria

Supervision:

Main supervisor for Eldbjørg Fiske, on the PhD project “GABAergic modulation of brainstem neurons for sleep”.

Co-supervisor for Janne Grønli, PhD 2006, 'Chronic mild stress – an animal model of depression. From behavior to molecules'. Department of biomedicine, UoB

Other activity:

Member of Locus on neuroscience, UoB

On-going research projects:

Early and later life stress in rats – effects on the brain.

GABAergic modulation of brainstem neurons for sleep.

Social defeat – as a model of depression.

Nivå av kortisol i spytt etter forskjellige søvnstadier.

A role for emotion and pain in silent states

Håvard Skeidsvoll

Artikler:

B Høie, A Mykletun, PE Waaler, H Skeidsvoll, K Sommerfelt. "Executive functions and seizure-related factors in children with epilepsy in Western Norway". *Developmental Medicine & Child Neurology* 2006, 48:519-525.

B. Høie, K. Sommerfelt, P.E. Waaler, F.D. Alsaker, H. Skeidsvoll, A. Mykletun. "Psychosocial problems and seizure-related factors in children with epilepsy". *Developmental Medicine & Child Neurology* 2006, 48: 213 – 219.

Ulfberg J, Bjorvatn B, Leissner L, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Polo O, Partinen M. "Comorbidity in restless legs syndrome among a sample of Swedish adults". *Sleep Medicine*, in press.

- Deltakelse i Nordisk interessegruppe for Restless legs, 3 møter
- Deltakelse i SOVno, Nasjonalt søvnkompetansesenter, Arbeidsutvalgsmøter, og forskningsmøter
- Rutinearbeid med søvnprovokasjon i diagnostisk og oppfølgende øyemed i klinisk nevrofysiologi
- Departementalt oppnevnt medlem av Faglig referansegruppen i Nasjonalt kompetansesenter for ADHD, Tourettes syndrom og narkolepsi. (Ullevål sykehus).(Sosial og helsedir.).
  - Internundervisning i PSG søvnanalyse
  - Undervisning av medisinerstudenter i klinisk nevrofysiologi/søvn
- Videreformidling og rådgiving (oftest via brev/tlf) internt og eksternt m.h.t. diagnostikk og behandling av søvnsykdommer
- Møteleder og foreleser på medisinsk faglig kveldsymposium om Restless Legs, SAS Raddisson Hotel, Oslo, 091106.
- Deltagelse i EFNS, 10th Congress of European Federation of Neurological Societies, inkl. teaching courses, Glasgow 1. - 5.Sept 2006,
- Medarrangør og foreleser ved 2 dagers søvnkurs for sykehusleger og annet fagpersonell i regi av SOVno, Olavsalen, Haukeland Universitetssykehus. Oktober 2006

Eli Sørensen

Abstrakter:

Sørensen E, Bjorvatn B, Ursin R. The nocturnal interplay between postpartum mothers and infants. J Sleep Res, 2006; 15 (suppl 1): 87

Bokkapittel:

Sørensen E, Carskadon MA, Ursin R. Sleep across the life cycle: The development of human sleep. In: Shigley L, Jones-Parker M, Lee-Chiong T. Textbook of polysomnography. Lippincott Williams & Wilkins. Philadelphia, USA. In press.

Forelesninger/foredrag:

Div. undervisning i allmennmedisin vårsemesteret 2006: Seminar i konsultasjon for medisinske studenter 48 t; Klinisk veiledning i konsultasjon 16 t
Fredagsforelesning Haukeland Universitetssykehus 31.3. Søvn og søvnproblemer hos barn og unge
Forelesning om søvn og søvnforstyrrelser hos barn og unge ved spesialistkurs for leger 13. oktober 2006, 1 t
Presentasjon i SOVno basert på foreløpige data fra forskningsprosjektet Søvn hos mor og barn etter fødsel 7. desember 2006, 1 t

Intervjuer:

0901: Intervjuet i Aftenposten om søvntendens på dagtid
10.01.: Intervjuet i Nyheter Helseinfontet om søvn og mobilbruk hos barn
12.01.: Intervju i Norgesglasset, NRK P1 om søvn-inertias påvirkning på intellektuelle ferdigheter etter oppvåkning
1.3.: Intervju Studentradioen i Bergen om medisiner brukt for å øke våkenhet
3.3.: Telefon fra Program 24 ang. fotballspiller Kaj Risholt som ikke sover etter hodeduell m/hjernerystelse
28. og 29.3. e-post fra journalist i Klassekampen om unge voksne og søvn
30.3. Telefon fra helsesøsterstudent Hilde Myrvågnes som skriver oppgave om søvnevansker og råd til foreldre med små barn
24.8.: Intervju i Vårt Land om forsøk med forskjøvet skolestart for 9. og 10. kl. ved Fjellhammar skole
2.10.: Samtale reporter W. Lie Giæver, NRK om ungdom og søvn

Kongresser:

European Sleep Research Societies (ESRS) 18. kongress i Innsbruck, Østerrike

Veiledning:

Gir veiledning til fire kandidater på to sær oppgaver i medisin: Napping in adolescents; Postpartum sleep

Annen aktivitet:

Medlem SOVno

Medlem Referansegruppe for forskning i V-27 på prosjektet Barn og unge som forgriper seg seksuelt på andre barn, Hospitalet Betanien, Bergen

Deltar i Senter for stress, søvn og helse som samler forskere fra flere forskningsmiljøer ved det medisinske og psykologiske fakultet, UiB

Magne Tvinneim - 2006

Møter og kongresser:

Har deltatt i 17 nasjonale og internasjonale møter og kongresser som foredragsholder, ledet "hands on"-kurser i kirurgi ved søvnsykdommer og vært chairman.

Undervisning:

Sovno-kurs, emnegrupperundervisning av ØNH-leger og studentundervisning ved Universitetet i Bergen.

Publikasjoner:

"Plasma surgery combined with whole night pressure recordings enhances outcome in treatment of snoring and mild to moderate sleep apnea". "Laryngoscope". "In press".

Reidun Ursin

Artikler.

Fiske E, Grønli J, Bjorvatn B, Ursin R, Portas C. The effect of GABA_A antagonist bicuculline on dorsal raphe nucleus and frontal cortex extracellular serotonin: A window on SWS and REM sleep modulation, *Pharmacol Biochem Behav* 2006, 83: 314-321.

Ursin R, Holsten F, Bjorvatn B. Søvn hos 40-45 åringer i Hordaland. *Norsk Epidemiologi*, 2006, 16: 81-88.

Grønli J, Bramham C, Murison R, Kanhema T, Fiske E, Bjorvatn B, Ursin R, Portas C. Chronic mild stress inhibits BDNF expression and CREB activation in the dentate gyrus but not in the hippocampus proper. *Pharmacology Biochemistry and Behavior*, in press.

Bjorvatn B, Sagen IM, Øyane N, Waage S, Fetveit A, Pallesen S, Ursin R. The association between sleep duration, body mass index and metabolic measures in the Hordaland Health Study. *Journal of Sleep Research*, in press.

Ursin R. Søvn – en oversikt. *Tidsskr. Nor Psykologforening*, in press.

Bokkapittel

Sørensen E, Carskadon MA, Ursin R. Sleep across the life cycle: The development of human sleep. In: Shigley L, Jones-Parker M, Lee-Chiong. *Textbook of polysomnography*. Lippincott Williams & Wilkins. Philadelphia, USA. In press.

Abstrakter

Kinn A, Grønli J, Ursin R, Portas C. Social defeats induce modest changes in sleep and open field behaviour in rats. *Sleep* 2006, 29(Abstract suppl):A17.

Sørensen E, Bjorvatn B, Ursin R. The nocturnal interplay between postpartum mothers and infants. *J Sleep Res* 2006, 15(Suppl.1): 87.Abstract.

Ursin R, Bjorvatn B, Ursin H. Muscle pain and sleep. A population study. *J Sleep Res* 2006, 15(Suppl.1): 116. Abstract.

Grønli J, Kinn A, Ursin R, Portas CM. Modest changes in sleep and open field behaviour in rats exposed to social defeats. *J Sleep Res* 2006, 15(Suppl.1): 127. Abstract.

Sagen I, Øyane N, Waage S, Fetveit A, Pallesen S, Ursin R, Bjorvatn B. Effects of sleep length and body mass index on metabolic measures. *J Sleep Res* 2006, 15(Suppl.1): 236. Abstract.

Ursin, R., Bjorvatn, B., Ursin, H. Muscle pain and sleep - a population study. *International Journal of Behavioral Medicine*, 2006,13 (Suppl.) p 155. (Abstract)

Øyane N, Holsten F, Ursin R, Pallesen S, Bjorvatn B. Seasonality, anxiety and depression. Sleep, 2006, 29 (abstract suppl), p.A376.

Ursin, R., Bjorvatn, B., Ursin, H. Muscle pain and sleep - a population study. International Journal of Behavioral Medicine, 2006, 13 (Suppl.) p 155. (Abstract)

Formidling

Inviterte foredrag

Foredrag Sotra Senioruniversitet 25. januar: En god natts søvn

Media

Psykisk Helse v/ Hanne Hånes 16 jan 2006.: Intervju om økning i sovemiddelforbruk.

VG 26. januar 2006 Intervju om søvnighet v/Ragnhild Haugen.

ABC startsidene nettavis 16. februar 2006 Intervju om søvnmangel v/ Sverre Bjørnstad Graff.

Nettavis Bodø 17.februar 2006 Intervju om minimal søvn og Modafinil som øker våkenhet.

Dagbladet mars 2005 Intervju

Avisenes pressebyrå 17. mars 2006. Intervju om dårlig søvn.

VG 17. mars 2005. Intervju om sommertid og B-mennesker

Dagens medisin mars 2006 Kommentar til artikkel v. Arild Bjørndal om melatonin ved jet lag

Oppland avis oktober 2006. Intervju om å holde seg våken når sovet for lite

Allers oktober-november 2006. Intervju om å holde seg våken i mørketid

Dagens næringsliv 9. desember: Intervju om kommersiell hvilemetode.

Forelesninger/presentasjoner

Symposieforedrag, kongress Associated Professional Sleep Societies (APSS), Salt Lake City, Utah, USA 21. juni.

Posterpresentasjon European Sleep Research Society, 18th Congress, Innsbruck, Østerrike 15. september.

Psykologistudenter(2 kull) Basal søvnfysiologi og innføring i søvnsykdommer: 4 timer 23. mars, 2 timer 1. november og 2 timer 6. desember.

Posterpresentasjon International Society of Behavioral Medicine, 30. november

Foredrag videre- og etterutdanningskurs for helsepersonell 7. oktober: Basal søvnfysiologi

Kongresser

Associated Professional Sleep Societies (APSS), 20th Anniversary Meeting Salt Lake City, Utah, USA 17-22. juni.

European Sleep Research Society, 18th Congress, Innsbruck, Østerrike 12-16. september.

International Society of Behavioral Medicine, 9th International Congress, Bangkok, Thailand 29 november- 2. desember.

Veiledning

Hovedveileder for PhD student Janne Grønli, som disputerte for Ph.D. graden 3. november.

Veileder for særoppgave, stud.med. Marie Louise Bakkevig, Ikke-medikamentell behandling av kronisk primær insomni , levert 15. desember .

Pågående forskningsaktivitet

Epidemiologiske studier (Hordalandsundersøkelsen) av

Arbeid og søvn, med Bente Moen og Valbog Baste, Institutt for samfunnsmedisin

Seasonality og søvn, med Nicolas Øyane, Bjørn Bjorvatn og Fred Holsten

Muskelsmerter og søvn, med Bjørn Bjorvatn og Holger Ursin

Livsstilfaktorer og søvn